

ИСПИТ ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОГ)

9. септембар 2020.

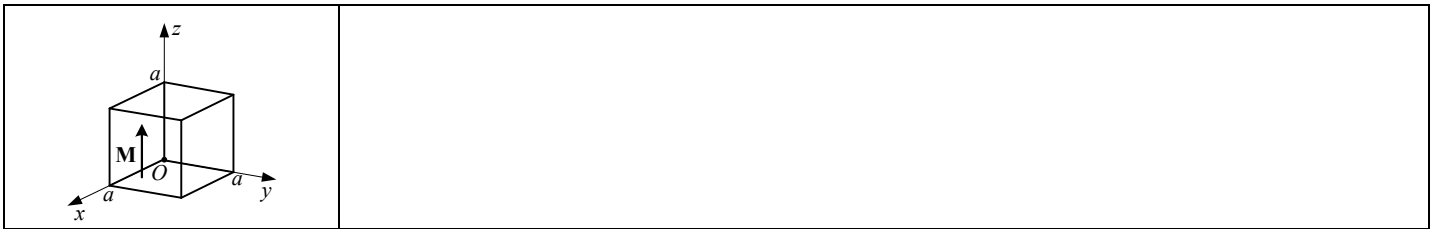
Напомене. Испит траје 180 минута и ради се самостално. Није дозвољено напуштање сале 60 минута од почетка испита. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба непрограмабилних калкулатора. Дозвољена је употреба само овога папира и једне вежбанке, који се морају предати. Питања радити искључиво на овоме папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, уцртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори без извођења се неће признати. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена.

Попунити податке о кандидату у следећој табели. Исте податке написати и на омоту вежбанке.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ (попуњава кандидат)							КОЛОКВИЈУМ				
Индекс година/број		Презиме и име									
/							ИСПИТ				
ПИТАЊА						ЗАДАЦИ			УКУПНО ПОЕНА	ОЦЕНА	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	Укупно	1.	2.			Укупно

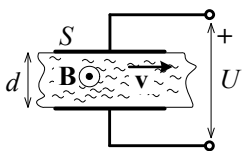
ПИТАЊА

1. У вакууму постоји заостала магнетизација само по запремини коцке дужине странице a . Вектор магнетизације дат је изразом $\mathbf{M} = M_0(x/a)\mathbf{i}_z$, где је M_0 константа. Одредити Амперове струје коцке.

2. Написати потпуни систем диференцијалних једначина, у комплексном домену, за квазистационарно електромагнетско поље у изотропној линеарној хомогеној средини пермитивности ϵ , пермеабилности μ и специфичне проводности σ , у чијој је свакој тачки познат вектор јачине побудног електричног поља, $\underline{E}_i$.

3. Између електрода плочастог кондензатора протиче проводна течност, специфичне проводности σ , константном брзином v , као на слици. Површина једне електроде кондензатора је S , а растојање између електрода је d ($S \gg d^2$). Кондензатор се налази у хомогеном стационарном магнетском пољу, магнетске индукције $\mathbf{B}$ (вектор $\mathbf{B}$ нормалан је на вектор $\mathbf{v}$ и на раван цртежа). Ако је напон између плоча кондензатора U , према референтном смеру са слике, одредити брзину протицања течности, v .

4. Полазећи од диференцијалних једначина за брзопроменљиво поље у временском домену, извести таласну једначину за вектор јачине електричног поља у изотропној линеарној хомогеној средини, пермитивности ϵ , пермеабилности μ и специфичне проводности σ , у којој нема слободних наелектрисања.

5. Комплексни представник вектора јачине магнетског поља дат је изразом $\underline{\mathbf{H}} = (2\mathbf{i}_x - \mathbf{j}_y + 3\mathbf{i}_z) \text{ A/m}$. Одредити (а) минималну, (б) максималну и (в) ефективну вредност вектора $\underline{\mathbf{H}}$.

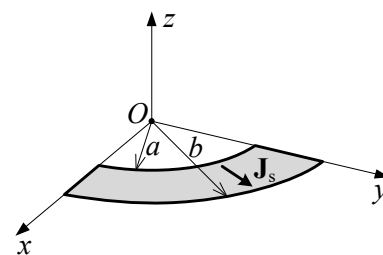
(а)	(б)	(в)
-----	-----	-----

6. (а) Навести основне особине равних униформних ТЕМ таласа који се простиру у хомогеном диелектрику пермитивности ϵ и пермеабилности μ . (б) Одредити средњу запреминску густину електромагнетске енергије таквог таласа, ако је ефективна вредност вектора јачине електричног поља таласа E .

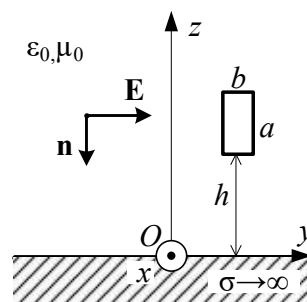
(а)	(б)
-----	-----

ЗАДАЦИ

1. У вакууму постоји простопериодична струја, високе кружне учестаности ω , расподељена по површини бесконачно танког исечка кружног диска унутрашњег полупречника a и спољашњег полупречника b , као на слици. Вектор густине површинских струја дат је изразом у цилиндричном координатном систему $\mathbf{J}_s = \sqrt{2}J_{s0}(a/r)\cos\omega t\mathbf{i}_r$, где је $a \leq r \leq b$, $0 \leq \phi \leq \pi/2$, а J_{s0} је константа. Одредити, у комплексном облику, (а) расподелу наелектрисања исечка диска и (б) вектор јачине електричног поља на z -оси услед вишка наелектрисања.

2. Раван простопериодичан линијски поларизован ТЕМ талас, ефективне вредности електричног поља $E = 0,4 \text{ V/m}$ и таласне дужине $\lambda = 0,5 \text{ m}$, наилази из ваздуха нормално на бесконачну савршено проводну раван. Вектор $\mathbf{E}$ таласа лежи у равни цртежа, а правац и смер кретања таласа дат је ортом $\mathbf{n}$. У равни цртежа лежи и правоугаона жичана контура, дужина страница $a = \lambda/2$ и $b = \lambda/4$, тако да су странице дужине b паралелне проводној равни, а ближа од њих је на растојању $h = 3\lambda/4$ од проводне равни. (а) Одредити резултантне комплексне векторе јачине електричног и магнетског поља у ваздуху. (б) Израчунати ефективну вредност индуковане електромоторне силе у правоугаоној жичаној контури. **Напомена:** контура се не може сматрати електрички малом, занемарити магнетско поље струја индукованих у контури.

Напомена

У цилиндричном координатном систему је $\text{div } \mathbf{A} = \frac{1}{r} \frac{\partial}{\partial r}(rA_r) + \frac{1}{r} \frac{\partial A_\phi}{\partial \phi} + \frac{\partial A_z}{\partial z}$.

**ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА
ИСПИТА ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОГ),
ОДРЖАНОГ 9. СЕПТЕМБРА 2020. ГОДИНЕ**

ПИТАЊА

1. Запреминске Амперове струје износе $\mathbf{J}_A = \text{rot } \mathbf{M} = -\frac{M_0}{a} \mathbf{i}_y$, а површинске $\mathbf{J}_{As}(x=0) = 0$, $\mathbf{J}_{As}(y=0) = M_0 \frac{x}{a} \mathbf{i}_x$,

$\mathbf{J}_{As}(x=a) = M_0 \mathbf{i}_y$, $\mathbf{J}_{As}(y=a) = -M_0 \frac{x}{a} \mathbf{i}_x$.

2. $\text{rot } \mathbf{E} = -j\omega \mathbf{H}$, $\text{rot } \mathbf{H} = \sigma(\mathbf{E} + \mathbf{E}_i)$, $\text{div } \mathbf{E} = \frac{\rho}{\epsilon}$, $\text{div } \mathbf{H} = 0$.

3. $v = -\frac{U}{Bd}$.

4. $\Delta \mathbf{E} - \sigma \mu \frac{\partial \mathbf{E}}{\partial t} - \epsilon \mu \frac{\partial^2 \mathbf{E}}{\partial t^2} = 0$.

5. (a) $H_{\min} = \sqrt{2}$, (б) $H_{\max} = \sqrt{26}$, (в) $H_{\text{eff}} = \sqrt{14}$.

6. (a)

1. Вектори $\mathbf{E}$ и $\mathbf{H}$ су међусобно управни и управни на правац простирања. Смер је одређен смером Поинтинговог вектора $\mathcal{P} = \mathbf{E} \times \mathbf{H}$.

2. Вектори јачине електричног и магнетског поља у су константни у трансверзалним равнинама.

3. Однос тренутних интензитета $\mathbf{E}$ и $\mathbf{H}$ у произвољној тачки диелектрика вода је једнак импеданси средине $E/H = Z = \sqrt{\mu/\epsilon}$.

4. Брзина простирања таласа износи $c = 1/\sqrt{\epsilon\mu}$.

(б) $w_{\text{em}} = \epsilon E^2$.

ЗАДАЦИ

1. (a) $\underline{Q}'_a = -\frac{1}{j\omega} J_{s0}$, $\underline{Q}'_b = \frac{1}{j\omega} J_{s0} \frac{a}{b}$. (б) $\underline{\mathbf{E}}_{Qa} = -\frac{J_{s0} a}{4j\omega\pi\epsilon_0} \frac{1 + j\beta R(a)}{R(a)^3} e^{-j\beta R(a)} \cdot \left(-a \mathbf{i}_x - a \mathbf{i}_y + \frac{z\pi}{2} \mathbf{i}_z \right)$,

$\underline{\mathbf{E}}_{Qb} = \frac{J_{s0} a}{4j\omega\pi\epsilon_0} \frac{1 + j\beta R(b)}{R(b)^3} e^{-j\beta R(b)} \cdot \left(-b \mathbf{i}_x - b \mathbf{i}_y + \frac{z\pi}{2} \mathbf{i}_z \right)$, где је $R(r) = \sqrt{r^2 + z^2}$, $\underline{\mathbf{E}}_Q = \underline{\mathbf{E}}_{Qa} + \underline{\mathbf{E}}_{Qb}$,

2. (a) $\underline{\mathbf{E}}_{\text{rez}} = j2E \sin\left(\frac{2\pi z}{\lambda}\right) \mathbf{i}_y$, $\underline{\mathbf{H}}_{\text{rez}} = 2\sqrt{\frac{\epsilon_0}{\mu_0}} E \cos\left(\frac{2\pi z}{\lambda}\right) \mathbf{i}_x$. (б) $\epsilon_{\text{ind}} = 4Eb = 0,2 \text{ V}$

- РЕЗУЛТАТИ ИСПИТА ЋЕ БИТИ ОБЈАВЉЕНИ ДО 15. СЕПТЕМБРА У 11:00 ЧАСОВА.
- УВИД У ЗАДАТКЕ (У СОБИ 63) ЈЕ 15. СЕПТЕМБРА ОД 11:00 ДО 11:30 ЧАСОВА.

Са предмета Електромагнетика